

A MAGYAR ZSIDÓ MÚZEUM ÉS LEVÉLTÁR TULAJDONÁBAN LÉVŐ KETTŐS ÉLIJÁHU SZÉK RESTAURÁLÁSA

A bűtor leírása

A szék a rajta lévő datálás szerint az 1810-es években készült klasszicista stílusban, de magán viseli az empire formajegyeit is.

A szék restaurálás előtti állapota

A diósvartnival borított bútorváz káva szerkezete csapolással illeszkedik a lefelé szűkülő hasábos lábakhoz, melyek oroszlánmancsokat formázó bronz rátétekben végződnek. A lábak aljára a könnyebb mozgathatóság érdekében kisméretű bronz görgőket szereltek.

A kettősszék magas háttámlája párnázott. A párnázat feletti széles mezőben sárgaréz rátétek helyezkednek el, közepükön lévő koszorúban héber felirat és a datálás látható. A háttámla tetejének két szélén bronz, lángnyelvben végződő urnadísz helyezkedik el. A középső, kiemelt részen bronzból öntött tobozdísz kapott helyet, amelyet feltehetően tűziaranyozással díszítettek. A hátpárnázat alatti keskeny sávot három-három karikás bronzveret díszíti.

A szék hajlított, rövid karfáit ívesen meghajló, patinázott és tűziaranyozott bronz delfinek támasztják alá.

Az ülőlap kávájának alján kétoldalt fém fogantyú található.

A kárpitozott ülőlap rögzített, magas párnázású, egyenes élképzéssel készült. Az állványzatra épített párnázat rugó nélküli, amelyet erős zsákvászon támaszt alá. A párna afrikából és lószőrből készült, a két rétegből álló tömőanyagot a sűrűn szövött formavászonnal alakították szögletes, négyzetes formára, majd bíbor színű selyem bútorszövettel borították. Az illesztéseket, sarokkiképzéseket négy színből sodort zsinórral takarták el.

A háttámla kárpitozása szintén magaspárnázású, a derék irányában enyhén vastagodó párnával, melyet az ülőfelületnél is alkalmazott selyem textíliával borítottak. A felületet mélytűzéssel díszítették. A bútor hátoldalán betétként alkalmazták a selyemkárpitot, amelyet aranyszínű paszománnyal kereteztek.

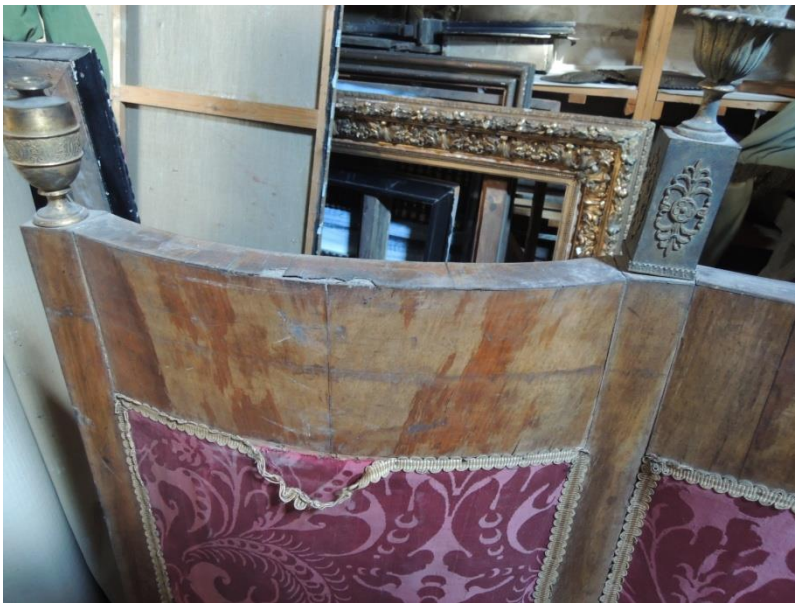

Állapotleírás

A faszerkezet állapota

A fa szerkezet eresztékei több helyen meglazultak, a bal első láb a kávaszerkezet csapjaiból kitört. Korábban ezt az alkatrészt már szegekkel megerősítették, emiatt a roncsolás még erőteljesebb.

A furnérborítás több helyen megrepedt, lehasadt és pattogzik, különös tekintettel a háttámla felső és a kávaszerkezet alsó részére. A ráz kartámaszok alsó tartószerkezete mind a három esetben törött, ill. hiányos. Az ezeken átfutó két-két csavar a középső és jobb oldali támaszból kiszakadt. A karfa felső, könyöklő része mindhárom helyről hiányzik. A bútort feltehetően többszörösen érték változó, ingadozó mikroklimatikus hatások, aminek következtében a fa szerkezeteken a dióborítás károsodott, azaz vékony repedések jelentek meg rajta.

A fémrátétek, díszítmények állapota

A fémszerkezetek és -rátétek felületét porszennyeződés és korróziós réteg borítja.

A háttámla párnázata fölötti keskeny sávban elhelyezkedő fém karikás díszítményből három hiányzik. A jobboldali háttámla fémrátét levél dísze néhány helyen törött, hiányos.

A megtekintés után elvégzett mikrokémiai vizsgálat során megerősítést nyert az a feltételezés, hogy a delfint formázó, bronzból öntött szerkezeti elemek felületét mesterséges patinával látták el, a delfin teste és a feje, valamint az uszonyok tűziaranyozottak.

A kárpitozás állapota

A jobboldali szék ülőlapjának kárpitozása sérült, hiányok keletkeztek benne. A káva fölötti részen a tömőanyag kiszakadt a felépítményből. A segédtextíliák szakadtak, hiányosak.

A kárpitozást borító selyemszövet rendkívül rossz állapotban van. A selyem felületét porszennyezés borítja, nagy felületeken beázás nyomai láthatók, amik sötét foltok formájában elszórtan tarkítják a szövetet. A textília kiszáradt, rugalmasságát veszítette, törékennyé vált. A láncfonalak elszakadtak, és változó szélességű csíkok formájában elhasadozott a szövet. A jobboldali ülőfelületről nagyobb darab leszakadt, hiányzik. A díszítő zsinór sok helyen sérült, hiányos. A hátoldalon lévő paszomány néhány helyen szakadt, elvált a bútortól.

A restaurálás megtervezése érdekében szükséges elvégezni a bútort felépítő anyagok fizikai és mikrokémiai vizsgálatát.

Restaurálási terv

Az esetleges fertőzések (mikroorganizmus, rovar) megszüntető konzerválása érdekében a bútorgázosítással való fertőtlenítést el kell végezni. A foszfor-hidrogénes kezelés megkezdése előtt a bútoron lévő fém díszítőelemek, a görgők és a fogantyúk eltávolítása feltétlenül szükséges.

A széket alkotó különféle anyagok megfelelő kezelhetőségéért a bútort szét kell bontani.

A restaurálás tervezett lépései:

A farészek restaurálása:

- A faanyag száraz és nedves fázisú tisztítása
- A faszerkezet szilárdítása és megerősítése
- A faanyag megelőző konzerválása
- A furnérhiányok pótlása
- Összeépítés
- Felületképzés

A fém szerkezeti elemek, díszítmények és rátétek restaurálása:

- Mechanikus tisztítás
- Oldószeres tisztítás felületaktív anyaggal
- Hiányok kiegészítése
- A hiányzó elemek rekonstrukciója
- Felületkezelés

A kárpitozás restaurálása:

- Bontás
- Mechanikus tisztítás (portalanítás)
- Ülőlap hiányzó részeinek pótlása (tömőanyag)
- A bútorszövet mechanikus tisztítása
- A textíliák oldószeres tisztítása (folttisztítás, mosás)
- A selyemszövet kitűzése
- Textília restaurálása alátámasztással
- A szegődíszek restaurálása
- A kárpitozás újjáépítése

A restaurálás fa-, fém és textilrestaurátor munkáját igényli, összesen 362 tervezett munkaórában.